

Uredništvo:
Maribor, Koroška c. 5

Brezplačna priloga „Slov. Gospodarja“

Upravništvo:
Maribor, Koroška c. 5

J. G.:

Nova doba — nove naloge.

Neznatni smo Slovenci po številu, toda občudovanja vredni v naši odporni sili. Kje so danes veliki narodi, ki so stopili v zgodovino hkrati z nami? Vihre, ki morda izdaleč niso bile tako silovite, kakor so divjale preko našega naroda, so jih ugonobile, da je ostalo za njimi samo še ime. Vzdržali smo, dasi smo tisoč let krvaveli v neprestanem boju za svojo vero, svojo zemljo in svoj jezik. Vsega so se polakomnili tujci, pa so bili vedno na celi črti odbiti. Božji blagoslov je počival nad nami Slovenci, zato smo bili zmagovalci. Bog je ljubil ta naš mali narod, da si je očuval svojo dušo, vdano in verno. S svojo cerkvijo nam je dal mogočno oporo, z njeno pomočjo smo prestali mnoge borbe, z njo je prepletena vsa naša zgodovina; resnico je trdil nekdo, da je našo zgodovino pisala katoliška cerkev. Še pred dvestimi leti ni bilo slovenske hiše, v kateri bi ne bilo celokupno življenje urejeno po načelih vere; mladina se je vzgajala po božjih zakonih. Naš narod je ostal zdrav telesno in duševno in iz tega zdravja je črpal moči v boju za obstoj svoje narodnosti, svoje zemlje in vere.

Nova doba zadnjih desetletij nam je prinesla v mnogem izpremembe, dobre, še več pa slabih. Med poslednjimi je bil val liberalizma, ki je pljusnil v naše kraje ter zanesel med naše ljudstvo nekatere življenske zmote. Ta val je slovensko ljudstvo odbilo. Toda že se je pojavil nov val, ki pritiska ob naš svet. Stojimo na pragu novih časov, novih zahtev. Poraja se nov družabni red, ki bo morda način našega življenja povsem izpremenil.

Na pragu nove dobe smo! Ne sme nas zateči nepripravljenih, ne sme nas presenetiti! Vprašanju nove ureditve življenske podlage se moramo posvetiti z večjo vnemo. Velikanske preosnove duhovnega in gmotnega življenja ne smejo neopaženo mimo nas: slediti jim moramo, upoštevati in pristojiti si, kar je dobrega, zavreči slabo. In zavedati se moramo, da imamo samo eno podlago, na kateri lahko oblikujemo nov življenski red, samo en trden in vekovit temelj — krščanski svetovni nazor. Brez njega se bo vsak poskus ponesrečil, mrtvorjeno dete, bo pa obenem bolezen, od katere bi se le težko ozdraveli in posledice bi bile v trajni oslavitvi narodne odporne sile.

Moderna medicina zagovarja danes stališče, da je sigurneje in bolje očuvati telo zdravo, kakor zdraviti že bolnega. To je takozvana profilaksa, temelj novodobnega boja proti vsem nalezljivim boleznim. To načelo mora biti tudi merodajno v narodnem življenju, v zdravju naroda. Naglo in lahko se vkoreninijo nove življenske zablode, pa težko in naporno jih je izrjaviti! Zato: očuvati dušo naroda zdravo, ne dovoliti, da bi obolela!

Nove naloge so tu! Naše mladinsko gibanje jim mora posvetiti vso pozornost. Fantje naj se v fantovskih kroških nražno, umstveno usposobijo za krepak odpor proti raznim tokovom, ki obetajo ljudem na zemlji nebesa, ustvarjajo pa pekel. Ne bo nas rešila revolucija bede in krize, temveč počasno, temeljito ustvarjanje in gradnja na zdravem te-

melju. Za to delo moramo biti usposobljeni in priprava mora biti temeljita. Duhovna preroditev posameznika bo prinesla duhovno preroditev slovenskega ljudstva in z njo zdravje, moč, življensko silo in sposobnost.

M. Geratič:

Korajža velja.

Čuden naslov, kaj ne? Kakor da bi med našimi fanti ne bilo nič korajže, nič poguma ter da bi bili sami strahopetci. O, saj so korajžni naši fantje, le pogledajte jih, kako se včasih postavijo na vasi. Na različne načine dajo duška svoji korajži. Ali se ne sliši čestokrat iz enega konca vasi do drugega izzivalni klic: »aufbiks?« Poročajo nam večkrat listi o fantovskih pretepih in pobjah. Gotovo so to korajžni fantje, ki se ne bojijo z nožem in kolom nad svojega nasprotnika? Marsikdo se baha s takim junaštvom, češ, temu in temu sem posvetil. Kaj mislite o tej vrsti junaštva? Gotovo takega junaka noža in kola obsojate! Ni nobeno junaštvo in korajža s kolom, nožem, revolverjem poškodovati nasprotnika, ali izzivalno kričati na korajžo s prostaškim klicem »aufbiks« ter pri litru vina se pridušati. Tisti, ki menijo, da je bistvo fantovskega junaštva v tem, si dajejo s tem slabo spričevalo, ter so navadno duševni slabiči in čisto navadni strahopetci. Takrat, ko je treba resno nastopiti in se javno pokazati, pa tista korajža, ki je samo navidezna, skopni kot aprilski sneg.

Prav je, da so fantje korajžni. Saj je korajža pristna fantovska lastnost, ena izmed fantovskih čednosti. Ne moremo si misliti pravega fanta, ki bi ne bil korajžen. Toda nočemo junakov noža in litra, ampak fantov, ki junaško in neustrašeno nastopajo za svoja načela, jih branijo, širijo ter jih povsod uveljavljajo. Pred nasprotnikom priznati svoje prepričanje in svojo pripadnost, javno nastopiti in pokazati svojo vernost in vdanost katoliški cerkvi ter narodu, to je junaštvo in korajža. Sam sebi kaj odreči, zatajiti samega sebe in se premagati v jezi, v pijači ali na drug način je največje junaštvo.

Dostikrat se zgodi, da se v družbi ali pri delu znajde človek s podlo dušo in umazanim jezikom, ki smeši in napada vse, kar je katoličanom sveto in drago. Mogoče je v taki družbi večina, ki v srcu obsoja tako govorjenje, toda javno se upreji takemu govorjenju, tega pa se ne upa nobeden. Da, zgodi se celo, da ta ali on sam pomaga smešiti in teptati svoja lastna načela, blatiti in zaničevati Cerkev, duhovnika, pljuvati v svojo lastno skledo, na svoj lastni narod! Žalostno! Ni človeka, ki bi vstal in rekel: »Ne pustim smešiti in blatiti svojega prepričanja, ne Cerkve in svojega naroda ter naših organizacij. Ne pustim grdo govoriti vpričo otrok, skratka, prepovem si vsako nedostojnost na katerkoli način.« Odločen nastop enega samega človeka bi preprečil mnogo slabega. Če kje, tukaj je prilika, da pride korajža do izraza. Tu se naj pokaže, koliko je vredna korajža naših fantov!

Dober fant, predvsem pa član fantovske organizacije ali Marijine družbe pa pokaže svoj pogum in srčnost še prav posebno ob priliki skupnih nastopov, manifestacij. Skupno obhajilo ob fantovskih praznikih, ko se na najlepši način pokaže živa vera in trdno versko prepričanje. Prav 29. junija, ko obhajamo prvič **praznik apostolov sv. Petra in Pavla kot naš fantovski praznik**, se nam nudi zopet lepa prilika, da na odličnem način pokažemo svoj pogum s tem, da vsi korporativno z znaki pristopimo k mizi Gospodovi. Krasen vzgled junaštva in borbenosti za versko življenje, za krščanska načela v javnem življenju sta nam junaška moža — sv. Peter in Pavel. Fantje slovenski! Bodimo tudi mi tema svetlima vzoroma vsaj nekoliko podobni. Več poguma, več korajže v boju zoper zlo, ki je v nas samih — strast, v boju zoper slabe navade in razvade v narodu. Energično nastopimo proti vsakemu, ki hoče zasejati strupeno seme verskega indiferentizma med mladino in ki jo hoče odtujiti od večnoveljavni načel krščanstva. Boriti se nam je proti vedno bolj prodirajoči povodnji nenravnosti in poganskemu pojmovanju življenja. Več korajže, bratje, več borbenosti! Korajža velja! Ne v surovosti, pač pa v plemenitem boju za poštenost, pravico in resnico!

Nazaj v planinski raj . . .

(Povest o boli slovenskega človeka.)

(Dalje.)

Martin in Miha sta bila eno: ena duša, eno srce; zvestoba prijateljstva ju je združevala. Ni čuda, ako je Martin vse razodel in odkrito povedal. Miha je poslušal Martina mirno kakor da se ga nič ne tiče. Toda v očeh je zablestel sij, ki je izpričal v dovoljni meri, da sočustvuje z Martinom. In obema se je ravno v tistih dneh priključila še ena oseba, ki je povzročila, da so se te vezi prijateljstva in odkrite udanosti še poglobile in učvrstile. Nedolgo potem namreč, ko je Miha jel delati v usnjarni, je bilo na novo sprejeto tudi brhko, mlado dekle, ki je ob prostem času čistilo tvorniške prostore, preko dneva pa so ga uporabljali v tvorniški pisarni kot tekačico. Od začetka ni obračal Miha temu dekletu nobene posebne pažnje; Martinova družina mu je zadoščala in počutil se je najbolje, če se je nahajal v Martinovi družini. Polagoma pa je opazil, kako zelo so se ostali delavci zanimali za dekle, ki pa ni kazalo očitno prav nobene potrebe, da bi se seznanilo s tem ali onim mlajšim delavcem, ki so se ji skušali približati. Miha je pričel budno motriti to in ono; nekaj kakor koprena se mu je odstrlo z oči in čutil je, da ga dekle privlači, da je v njenih očeh nekaj posebno toplega in iskrenega. Tudi je nekega dne, ko je šel preko poldneva domov — sicer so mu hrano prinašali opoldne v tovarno, sedaj pa je gospodinja, ki mu je hrano nosila, zbolela — da stantuje dekle v tistem delu mesta kjer on in da ne daleč od njegovega stanovanja. Od tistega dne je odhajal Miha vedno domov obedovat in je zunaj pred tovarno čakal, kedaj prihaja, potem pa je šel za njo. Nekega dne pa se je ojunčil, se ji približal ter jo nagovoril. »Tudi iz usnjarne?« Dekle je uprlo vanj svoj topel pogled in mirno odgovorilo: »Tudi.« »Poznam vas že precej dolgo.« »Jaz tudi vas.« »Ali smem vprašati, odkod ste doma?« »Iz Ptujске gore.« Tako je potekel prvi razgovor v odsekanih stavkih do njenega doma, kamor jo je pospremil Miha. Potem pa je šlo naprej, iz dneva v dan, iz meseca v mesec, dokler se ni Miha mogel prepričati, da je dekletu tudi on všeč. Dekle se je Mihi smililo. Težka je bila usoda Maroltove Lenčke. Očeta sploh ni nikdar poznala; matere se je spominjala tja do šestega leta. Tetka Franca je bila njena prava mati; pri njej je preživela svoja mlada leta, ji pomagala na polju in drugih gospodinjskih delih. Tisto zimo pa je tetka, ki je bila že precej v letih, nevarno zbolela na pljučnici, ki ji v svoji starosti ni bila kos, in podlegla. Posestvece je obsegalo jedva kakšnih šest orlov in med tetkino boleznijo si je bilo treba izposoditi za zdravnika, zdravila in druge potrebščine, ki jih ni bilo pri hiši, ki jih je pa bolnica potrebovala. Po smrti tetke Franče, ki je v testamentu zapisala celo posestvece Lenčki, ki jo je vzljubila kot lastno hčer — sama vdova ni imela otrok — se je nahajala Lenčka v kočljivem položaju. Zavedala se je, da je posestvece ne bo moglo preživljati in da bo s težavo mogla poravnati dolgove, storjene v času tetkine precej dolgotrajne bolezni. Z dnino bi ne spravila zadeve v red morda celo desetletje. Zato se je odločila za prodajo pose-

stveca; od izkupička je poravnala vse dolgove. Tisto malo, kar ji je ostalo, pa ji je prišlo prav, ko je šla iskat v mesto službo. Imela je srečo. Šla je od hiše do hiše, od podjetja do podjetja, v usnjarni je imela srečo. Bila je pridnih rok, vestna, marljiva, tiha, in zato so jo imeli radi. Toda tako kakor Mihi ni prirasla nikomur k srcu.

Miha je začel razmišljati; napočil je tudi zanj tisti čas, ko je udarila na plan odločitev: Ali Lenčka ali nobena! Zato je storil vse ter izkoristil vsako priliko, da jo še čvrsteje osvoji.

»Miha, sedaj vem vse,« je pričel kar na lepem nekega dne sredi dela Martin razgovor.

»Kaj veš,« je menil Miha.

»Zakaj te ni nič več k meni? Preje sva se dobila vsak večer.«

»Saj veš, da ne morem dekleta pustiti samega. Prihodnjo nedeljo gremo vsi trije k Hribarjevemu Frančku. Se strinjaš?«

»Prav; veš, to mi zelo ugaja, da ničesar ne tajiš, ampak da vse lepo in kar naravnost priznaš. No, dekle je brhko in pametno je videti.«

Miha ni mogel zakriti, kako mu je to Martinovo priznanje dobro delo. Vedno je razmišljal, kaj poreče Martin, kakšnega mnenja bo njegov najboljši prijatelj. Sedaj je sprevidel, da je ni zvestejše in bolj prijateljske duše na svetu kakor je Martin.

»Prav, Miha; toda sedaj še nekaj: ali si pa tudi opazil, kako vneto motri tvojo izbranko naš gospod Lojze? Pa sem se že nekajkrat prepričal, da ga dekle niti ne pogleda.«

»Pravila mi je večkrat o tem,« je nadaljeval Miha; »studi se ji ta človek, je dejala.«

»Ali si že slišal, Miha?«

»Ne vem, kaj misliš.«

»Najini tovariši snujejo nekaj; v tisti gostilni ob Dravi se zbirajo vsak drugi večer in nekaj imajo; pa ne vem kaj. Meni je danes namignil Lojze, naj prideva tudi midva nocoj tja, da se bomo nekaj pogovorili. Kaj, ne vem, ker ga nisem vprašal. Rekel sem mu samo, da imam družino doma, da sta mi dva otroka zbolela in da ne grem ob delavniških večer nikamor več.«

»No, in kaj je potem rekel ta . . .?«

»Dejal je, da naj pride vsaj Tončka, če ne morem jaz.«

Miha je spoznal, kako se Martin premaguje, kako hudo trpi. Ni ga hotel nadlegovati še z drugimi vprašanji. Mišice

na desnici so mlademu, zdravemu fantu nabrekli v pest. Tam okoli so stali delavci in so se močno spogledali, ko je kakor siknilo iz prs zvestega prijatelja Mihe: »Ta človek je pesjan!«

Tisti večer je potem po večerji nagovorila Tončka Martina: »Ali ne greš na sestanek?«

»Ne.«

»Zakaj ne? Ali ti ni Lojze ničesar povedal?«

»Povedal.«

»Pa zakaj ne maraš potem?«

»Nočem.«

»Grem pa jaz. Pomisli lahko ti spodkoplje službo.«

V Martinu je vzkipelo. Tega ni mogel prenesti. Vsa tista zagrenjenost, ki se je zadnje mesece nabirala v njegovi duši, je bruhnila na dan z vso silovitostjo. Z neznanskim glasom je prišlo iz njega:

»Ne greš! Jaz sem tvoj mož! Doma ostaneš!«

Tončka ni šla. Bila je zopet noč nemirnih sanj. Zlo se je prikradlo k Martinovim. Kako dolgo bo še strašilo? To je tuhtal celo noč poštenjak Martin.

(Dalje sledi.)

Petančič Davorin:

Oder in igra.

(Dalje.)

2. Pozorišče.

Deloma sem nepravilnosti v tem oziru že omenil. — Naše stremljenje naj bi šlo za tem, da kolikor mogoče scenerijo poenostavimo. Preveč se držimo kulis. Te bi mogli v gotovih slučajih nadomestiti z zavesami. Tega pa ne bomo storili takrat, kadar imamo lepe, primerne kulise z mnogimi spremembami, sestavno in oblikovno. Pa to je redkokje. Navadno uporabljamo ene in iste za vsa, vsaj malo podobna pozorišča. Na primer soba se zamore iz zaves mnogo bolj učinkovito sestaviti.

Za primer vzamemo salon z oknom na balkon. Za stene: belo platno, ki ga pritrdimo zgoraj in spodaj, da se ne giblje. Kjer naj bi bila vrata se pusti prazno in se pribije na vsako stran ca 10 cm široka deska. Na to nalepimo navaden ovijalen papir, ki ga pobarvamo z rjavo (ali drugo) barvo, tako, kakor jo rabimo tudi za slikanje sten po kmetiških domovih. Vrata si mislimo, da se odpirajo navzven, torej so nevidna. Okno: dve dolgi zavesi pritrdimo zgoraj, jih privežemo ob strani tako, da se vidijo predmeti na balkonu. Na okno postavimo cvetlične lonce, ozadje za oknom okrasimo z zelenjem. Stransko pozorišče je tako gotovo. — To delo zahteva samo pridnosti in zdravega okusa. Stroški so malenkostni.

Kmetiški dom bi si ustvarili na podoben način. Izostane samo tisto okno v ozadju. Manjša okna ob stranskih stenah se vpostavijo po podprtih okvirjih, narejenih na isti način kot vrata. Spodnji rob stene (ca 2 dm, imenujejo ga »frim«) se naredi zopet iz papirja. Sploh nam lahko papir v mnogih slučajih prav dobro služi.

Narava: gozd naredimo na odru iz majhnih smrek in zelenega vejčja. Rabimo v ta namen posebno stojalo, ki se zabije v tla in pokrije z mahovjem, kakor tudi ostali del odra. Stojalo je lahko narediti.

Za razsvetljavo odra uporabljamo navadno luč, ki se ovije z barvanim papirjem. Reflektor je v krajih, kjer imajo elektriko zelo priporočljiv.

Glavno pravilo pri ureditvi odra pa je: Imej zdrav okus, cilj ti naj bo učinkovita enostavnost! Prenakinčen slog je neokusen. Spreminjaj to, kar imaš, tako, da je celotna slika vedno nova!

Se: Scenerijo naj bi omislil pri vsaki igri eden in res samo eden, tudi izvrši naj jo, kolikor more sam, drugi naj mu samo pomagajo. Sliko, ki jo hoče ustvariti na odru, mora imeti prej popolno v mislih. Dati ji mora svoj osebni povdarek. Navadno je to režiser.

(Dalje sledi.)

Smreka nosi srečo.

(Dalje.)

Na praznik svetega Štefana je bil med mašo ofer. Izmed fantov se je posebno postavil Kovačev Andrej s vojim smrekovim vršičkom, kateremu se je Kramarjev Alfonz posmehoval, in z najlepšo ovratno ruto, ki so mu jo vsi fantje zavidali in so o njej vsa dekleta ugibala, katera mu jo je utegnili dati. Med dekleti je imela Rutarjeva Minka najlepšo ruto. Fantje, ki so bili prejšnji popoldne v Rutu, so se skomolcevali, ko so videli, da ima drugo in lepšo, kot je bila Miklavževa, katero jim je prejšnji dan pokazala. Smejali so se iz cerkve grede, ko je šla ona mimo njih. Skoraj dobro se jim je zdelo, da jih je znala tako lepo potegniti,

kakor so mislili. Le Alfonza je peklo, da se je tako ponorčevala iz njega; ni pa mislil, da nosi Minka dar Andrejev.

Na trgu pred cerkvijo je stari Kovač počakal Rutarja in mu voščeval: »Boter Štefa, k tvojemu godu ti želim vsega dobrega v obili meri, posebno zdravja in sreče pri družini in živini!«

Rutar mu je prisrčno stresel roko v zahvalo:

»Bog daj, boter, kakor želiš! Tega ni nikoli preveč, kar ti voščuješ, in zato rad sprejemem tvoje voščilo in se ti zanje lepo zahvaljujem. Pa kaj sem hotel reči: danes pričakujemo tebe in Andreja pri nas na kosilu, da ne pozabimo, da smo si v botrinji, ko je poteklo že toliko časa, odkar si znosil moje fante h krstu.«

»Bodo pa vračali, če Bog da; meni ne več, meni; pač pa Andreju lahko.«

»Bog daj zdravje, potem se vse lahko naredi!«

Pridružil se jima je še Andrej in so se mimogrede oglašili še pri Kovačevih, kjer sta jim mati in Anka postregle zokusnim predjužnikom, da so tako dostojno počastili slavnika.

Ko so prišli v Rut, so že vsi čakali v nekakem slovesnem razpoloženju. Gospodar je odkazal gostoma prostor na zgornjem koncu mize zraven sebe in gospodinje. Ni dopustil, da bi mu žena stregla in begala od mize:

»Vse leto se trudiš brez odpočitka, ki si ga še pri jedi ne privoščiš; vsaj danes, ko je moj god, daj si mir!«

Mica je z Minkino pomočjo prinašala in odnašala in pripravljala v kuhinji, kar je bilo potrebno.

Spočetka je bilo vse bolj tiho in slovesno. Stari posel Joža in dekla Mica, ki je pri hiši pestovala vse otroke, kar jih je bil Bog dal, sta se parkrat sporazumno ozrla na Minko in Andreja in se spogledala, kakor da bi hotela reči: To bo pravi par. Bog jim daj srečo!

Ko je gospodar nalil sladkega tepkovca, so se dečaki najprvi razživel: razvezali so se jim jeziki in postali so zelo živahni v veselem razpoloženju, ki ga je rodil tepkovec v zvezi z izredno dobrim obedom. Radostno razpoloženje, ki je izhajalo od otrok, se je polotilo kmalu tudi starejših. Vsem so žarela smehljajoča se lica.

Ko je bil obed končan in so odmolili, je mati vstala in rekla:

»Pri tem kriku otroškem človek svoje lastne matere ne sliši. Stopite rajši v kamro, da se tam lahko v miru kaj pomenite; vam tam še kaj postrežem.«

»Če ti, mati, katero rečeš, je vselej pametna, zato te moramo ubogati!« jo je pohvalil oče. Potem je vstal in odprl stensko omarico v kotu. Vzel je iz nje nekaj cigar; dve je odrlinil Joži, druge pa je spravil v žep. Potem je porinil pred Jožo še steklenko z moštom in mu pokimal:

»Joža, v zapeček se spravi. Otrokom ni treba več pijače; orehov jim prinesi, Minka, in pa jabolk. Mi stopimo lepo v kamro in ti, mati pojdi z nami: nam že Minka postreže, kar bo potreba.«

Ona dva in oba gosta so odšli v kamro; Joža se je spravil s cigarama in steklenko v zapeček; dečaki so se potegnili na peč in čakali, da jim je Minka prinesla jabolk in orehov. Mica je spravila posodo in odšla v kuhinjo pomivat.

Ko je bila Minka postregla otrokom, je prinesla v kamro potice in steklenko vina, ki jo je imel Rutar vedno pripravljeno za kako posebno slovesnost. Ko je hotela potem zopet v kuhinjo, jo je kovačev oče pridržal:

»Tu ostani, Minka, se pogovorimo o rečeh, ki utegnejo tudi tebe zanimati.«

Minka je zagorela v lica in sedla na prazen sedež med mater in Andreja.

Oče Kovač je vstal in spregovoril:

»Boter Štefa, danes sva prišla z Andrejem, da z vami praznujete svetega Štefana in da voščiva današnjima slavnika, očetu in sinu. Ponovim še enkrat, da vama cela naša družina vošči vse, kar vama srce poželi. Prišla sva tudi zato, da ne pozabimo, da smo si v večkratni botrinji med seboj in da obnovimo to naše staro prijateljstvo in duhovno sorodstvo. Vedno smo si bili prijatelji, odkar se poznamo, zato upam, da ostane to prijateljstvo tudi za naprej med nami in našimi otroci. To prijateljstvo pa bi se dalo še bolj utrditi z vezmi sorodstva in svaštva. Ne bom veliko govoril, ker sva midva, boter Štefa, o tem že govorila; mislim, da se razumemo: Vašo Minko, ki je prava hči svoje matere, in dekle, da ji ne najdem para v devetih farah, bi danes rad zasnubil za svojega sina Andreja, ki ga ne bom hvalil, da se ne bo zdelo, da se hočem bahati s svojim sinom. Poznate ga dobro. Zato vas vprašam, boter in botra, ali vidva privolita v to snubitev?«

Na te besede je vstal oče Rutar in spregovoril s slovesnim glasom:

»Dragi boter, z veseljem sem slišal tvoje besede. Zahvalim se ti za tvoje voščilo in zahvalim se ti tudi za tvojo snubitev. Ker nisi hotel ti pohvaliti Andreja, ki je tvoj sin, ga pa jaz pohvalim s kratko besedo in ti rečem, da ne poznam fanta, kateremu bi rajši dal svojo hčer kakor ravno njemu. Samo ena velika ovira je pri tem!«

Minka je strmela v tla rdeča in vsa v veliki zadregi; drugi so z začudenjem pogledali Rutarja, ki se mu je razlezlo lice v nagajiv smehljaj, ko je nadaljeval:

»Videl sem, da se je v zadnjem času Minka tako nekam kislo držala proti Andreju in ga nekam temno pogledovala. Zato mi je zelo žal, da ne morem sprejeti te snubitve, ker nočem hčere siliti, da bi vzela za moža fanta, ki ne mara veliko zanj, kakor se mi zdi.«

Vsi so razumeli šalo dobrovoljno razpoloženega očeta, samo Minko, ki je bila vsa zbegana v tem, zanjo tako resnem življenskem trenutku, je obšel pri teh očetovih besedah strah in v tem strahu se je kakor v obupu oklenila očeta in mu zaklicala:

»Saj ni res, da ga ne maram ...«

»No, če ga pa zares maraš, tu ga imaš! Bog vama daj srečo in vaju blagoslovi!«

Združil jima je roki in jih prekrižal kakor župnik pri poroki.

(Dalje sledi.)

(Dalje.)

Gotovo si večkrat bil priča »krsinemu govoru« tega ali onega svojega znanca v prosvetnem društvu, fantovskem krožku ali kjerkoli. In brez dvoma si tudi opazil, kako bled je dotičnikov obraz, ko stopa prvokrat k mizi, da govori, in kolike notranje sile je treba, da stisne iz svojih prsi zvok besede. Zdi se, da mu noče beseda prav na dan, in tista znana »mrzlica« je, ki povzroči, da mu izgovorjene besede zastajajo, da se zapletajo in da to zapletanje prehaja mestoma včasih na dan v obliki pretrganih jecljajev. Glej, tako je vsak pričel, in mnogo jih je, ki so opustili vajo v tem pogledu, dasiravno so kazali za govor poseben dar. Ne pomaga prav nič: edino z vajo gre vsaka stvar naprej in edino z vajo se boš izvežbal ter izuril v govoru in besedi. Ničesar se ti ni treba bati in prav nič lepo ni, če je **začetnik**, ko ga tako v zadregi in nerodnosti vidiš pred seboj, od strani nezrelih ljudi predmet posmeha in medsebojnega spogledovanja. Saj je v jedru te mrzlice zavest nastopajočega, da hoče govoriti ljudem, o katerih ve prav dobro, da jim gre spoštovanje in obražtanje. In posledica tega je »**govorniška mrzlica**«. Čisto odkrito Ti povem že kar v naprej: Čim večkrat nastopaš, tem bolj bo kopnela ta »mrzlica«, »trema« ali kakor že imenujejo ta pojav. Čisto skopnela pa ne bo nikdar. Še tako izvežban in v svojem poslu rutiniran govornik bo čutil nekaj

sicer čisto rahle takšne »mrzlice«, predno nastopi, pa naj bodo poslušalci še tako udani, dobri in hvaležni. Toda preiti hočem nazaj k začetniku: posledica ravno tistega čudnega razpoloženja pred pričetkom govora in ob pričetku je okolnost, da mu teko besede enolično, dolgočasno; morda si se pri tem spomnil gramofona ali papige. Ko pa bo začetnik takole nekajkrat nastopil, pa boš opazil, da je od te slabosti prešel na drugo — od enoličnega deklamiranja k pretiravanju. Mnogokateri mladič si upne roko ob roko, se poganja ob mizi sedaj na levo, sedaj na desno, bruha iz svojih prsi brezsmiselne stvari. Izogni se takšnega, ako hočeš s svojo besedo žeti uspehe. Pri tem ti niti najmanj nočem podajati tistega starega recepta, da je najbolje, ako si pri govorniški mizi v zadregi, da si pač predstavljaš, da imaš pred seboj samo »zeljate glave«, h katerim govoriti ti je dolžnost. Tukaj sem jaz povsem drugačnega mnenja: zavedaj se, da imaš pred seboj poslušalce, ki veliko vedo, ki terjajo spoštovanje, da jim pa s temeljito in dobro pripravljenim govorom hočeš napraviti veselje ter jih zares odškodovati za čas, ob katerega so prišli v svojem dnevnem redu, ko so se odločili, da te hočejo poslušati.

Kratkomalo: pri prednašanju se izogibaj obeh skrajnosti — tvoja beseda ne sme biti **mrtva, enozvočna in dolgočasna**, pa tudi zopet ne spremljana po raznih že zgoraj navedenih okoliščinah, ki jemljejo veljavo tvoji, morda tehtni, pametni in umestni besedi. Kot vodilno načelo si vzemi, da svojemu glasu primerno tiho pričneš, da izzoveš pri poslušalcih še večjo potrebno pozornost. Ko prihajaš potem v jedru svojega govora v viške, prehajaj vzporedno tudi glasovno v viške svojega govora. Zaključka ne smeš izvajati s tihim glasom kakor na primer uvod, pa tudi ne zopet s tako močnim glasom, kakor na tistih mestih, ki jih smatraš za najmočnejše in najpomembnejše. Toda ne samo **višina in jakost** glasu, tudi **barvitost** glasu igra pri izvežbanem govorniku važno vlogo. Nato boš mislil šele takrat, ko boš imel vse druge predpogoje, kajti barvitost glasu je znak dovršenih govornikov in ki prihaja na dnevni red tvojega govorniškega izpopolnjevanja šele takrat, ko si brez truda in strahu, da boš zastal sredi govora, z lahkoto vtepaš govor v glavo, da ga veš iz pameti povedati, toda pod okoliščinami, kakor sem ti priporočal v enem svojih prejšnjih pisem; ko si že izdavna premagal in ugnal tisto začetniško »mrzlico«, ki povzroča nekaterim celo hitrejše in močnejše utripanje srca; potem šele, ko obvladaš vse višine svojega glasu tako kakor je primerno in umestno.

Ali si kedaj natančneje opazoval ljudi v medsebojnem razgovoru? Natančneje, pravim, in to s posebnim ozirom na takozvano barvitost glasu? Tako si mogel opaziti, da je pri takšnem ali drugačnem govoru glas govorečega povsem drugačen, ako govori v razigranem razpoloženju, zopet drugačen v besni jezi, tolažbi, sočutju, žalosti, prošnji, navdušenju ali vznemirjenju. Toda podrobneje ti hočem obrniti pažnjo na te stvari v svojem prihodnjem pismu.

Tone:

Prijatelj, odpri oči!

(Dalje.)

Ugotovila sva zadnjič, dragi Joško, da je strokovna izobrazba vsakomur, torej tudi kmetu potrebna.

Vprašuješ me sedaj, v čem obstoja ta kmečka strokovna izomika. Mislil sem, Joško, da mi ne boš stavil tega vprašanja. Saj sem Ti rekel, da je strokovno izobražen tisti, ki zna, razume ono, kar v svojem poklicu nujno potrebuje. Na primer zdravnik mora obvladati zdravilstvo, duhovnik bogoslovno znanost itd. In kmet? To, kar spada v njegov stan! In ker je kmet po svojem stanu v prvi vrsti gospodar, spada v njegovo strokovno izobrazbo **gospodarska izobrazba**. O tej Ti bom ob priliki spregovoril par besed.

Toda ne samo gospodarske izobrazbe je treba kmetu. Kmet ni in ne sme biti samo gospodar, z gospodarjem mo-

ra biti vedno združen tudi **vzgojitelj**; zato spada v kmetsko strokovno izobrazbo tudi **vzgojna izobrazba** in o tej Ti hočem danes govoriti.

Dragi moj! Naše prosto ljudstvo polaga dandanes splošno premalo važnosti na vzgojo. Saj to si imel že dovolj prilike spoznati. Le poglej! Ko je otrok še v zibelki, že govorita oče in mati, polna veselja in sreče, da je dete zdravo, že govorita med seboj: »Ah, Bog daj, da bi otrok hitro dorastel, toliko vsaj, da bi bil za pašo!« Da, prijatelj, ni povsod tako; toda pri premnogih kmetijskih družinah je tako. Starši so zaslepljeni, mislijo le na delo, na bogastvo, zato tudi čakajo tako težko, da jim otrok doraste, da jim bo v pomoč pri delu, pozabljajo pa tako radi na to, da jim dete, ko je prišlo na svet, ni prineslo samo v hišo veselja, sreče, temveč tudi težke dolžnosti, dolžnosti, ki jim jih nalaga samo Bog. Da, sam Vsemogočni nalaga staršem težko nalogo **vzgajati** svoje otroke v prave moške in žene, odločne in plemenite, v značajne, dobre in zavedne kristjane.

Pa boš dejal, dragi moj Joško: »Zakaj bi pa morali vse te dolžnosti vzeti na svoja ramena starši? Zakaj pa plačujemo učitelje in duhovnike? Ali niso leti poklicani zato, da učijo otroke, jih vzgajajo in tako in tako pripravljajo za življenje?« Da, Joško moj, duhovniki in učitelji, oboji so poklicani za to in oboji tudi, ako so res na mestu, z vso dušo delajo za dobro vzgojo naših malih. Toda vedeti moraš, da so **prvi učitelji** otroku njegovi **starši**, sam Bog jih je postavil za to. Obenem pa so starši **najvažnejši** vzgojni činitelji svojim otrokom. Nihče, niti najboljši katehet, niti najspodobnejši učitelj-vzgojitelj ne more doseči pri otroku tega, kar morejo doseči otrokovi lastni starši, ako znajo otroka voditi po pravi poti v življenje, ako ga znajo, umejo pravilno vzgajati, enako pa tudi more le malokdo popraviti, kar starši zagrešijo s slabo vzgojo. Domača, dobra družinska vzgoja je nenadomestljiva. Starši namreč najbolje poznajo svoje dete, saj je kri njih lastne krvi! Dete ni podobno staršem samo po zunanosti, na primer po obrazu, po očeh itd.; med detetom in starši so navadno tudi zelo tesne notranje zveze: dete je podobno očetu, materi po mišljenju, načinu govorjenja, dobre in slabe lastnosti je, nekako poddedovalo po svojih roditeljih. In ravno te tesne, notranje zveze omogočajo staršem silno velike uspehe pri vzgoji. Srečni starši, ki znajo otroke pravilno vzgajati! Najbogatejšo dedščino so dali otroku z dobro krščansko vzgojo. Na stara leta bodo taki starši lahko zrlili na svoje otroke s smehom na ustih, s ponosom! Enako pa gorje, gorje tistim staršem, ki svojih otrok niso znali ali jih celo niso marali pravilno vzgajati; s slabo vzgojo so taki starši zagrenili svojim otrokom morda vse dni njihovega življenja. Težko se bodo zagovarjali taki starši pred večnim sodnikom, težke ure jih čakajo navadno že tudi v tem življenju.

O tem, mislim, ne boš dvomil. Saj Ti je pač znanih le premnogo takih, nesrečnih staršev! Ko je bil otrok še majhen, so mu pustili vse, kar mu je pozelelo srce, stregli mu slepo, da ja ne bo jokalo, šlo je dete, kamor je hotelo! Da bi ga starši kdaj pokarali, posvarili — oh to ne sme biti, saj ga preveč ljubijo! Lepo je to, da starši ljubijo svojega otroka, toda ljubiti in ljubiti je razlika. **Pravilno ljubiti** morajo starši svoje dete. Ako bo njih ljubezen do otroka prava, ga bodo pač prav pogosto morali tudi svariti, učiti; saj dete je kakor mlado drevesce, ki nujno zahteva opore. Če starši otroka res ljubijo, mu morajo pač vedno hoteti, želeli le srečo, in če hočejo, da bo dete res srečno, ga morajo nujno **pravilno vzgajati**! To je prvi pogoj za otrokovo srečo, dušno in telesno!

Dokler so otroci res še otroci, majhni, tako dolgo se pomankanje prave vzgoje v družini še ne opazi povsem jasno, pač pa se pokaže v vsej jasnosti, ko dorastejo otroci v fante, dekleta. Nesrečni tisti starši, katerih otroci so na primer moralno pokvarjeni. Le pomisli, Joško, na take pokvarjene fante, pomisli, kako bridke bolečine mora prenašati njih mati, ko ji očitajo na primer, saj ste vi krivi, da sem tak, da nisem boljši! Ubogo srce take matere! Saj ona je morda dala otrokom vse, kar je mogla, učila jih vsega, kar je vedela in znala, vse je delala v trdni veri, da dela najbolje, pa se je tako bridko motila! Nesrečna je, a vendar jo dviga še zavest: storila sem, kolikor je bilo v mojih močeh! Vsaj ena tolažba! Toda, Joško moj, kako se bodo tolažili pa tisti starši, ki niso storili, kolikor bi bili mogli? Gorje njim, takim staršem! Gorje jim na tem, gorje na onem svetu. Nič jim ne bo koristilo bogastvo, ki so ga morda s

krvavimi žulji spravili skupaj; otroci ga bodo zapravili le prehitro, ako niso bili vzgojeni pravilno! Posestvo bo propadlo, v hiši bo vladal nemir! Vzglede za to ne manjka. Samo malo se je treba ozreti krog sebe in vidiš jih.

Vzgoja, ki so jo podeželski otroci dosedaj dobivali od svojih staršev, splošno v današnjih dneh ne zadostuje več; preslaba je! Enako pa tudi način vzgajanja, ki so se ga prosti ljudje dosedaj posluževali ne odgovarja več času, v katerem živimo. Mi živimo, se razvijamo, rastemo. Vsaka doba prinese s seboj nove zahteve. Tako tudi glede vzgoje. Nevarnosti, katerim je izpostavljena mladina, so dandanes veliko večje kot so bile svoje dni, zato pa je tudi nujno potrebno, da se za boj s temi velikimi nevarnostmi toliko bolj zavarujemo, oborožimo! In kako se naj pripravimo za ta boj, kako orožje naj si vzamemo? Joško! Najboljše, najvarnejše orožje v tem boju je dobra, pravilna krščanska vzgoja! Mladina, ki bo dobro vzgojena, bo izšla iz tega boja vedno kot zmagovalka. Srečna bo, vesela!

Dragi moj, tudi Ti boš postal kmalu družinski oče! Tudi Ti si poklican, da postaneš dober učitelj-vzgojitelj svojih otrok. Ali se zavedaš dolžnosti, ki jih boš imel kot vzgojitelj? Ali se pripravljaš za to? Ali misliš, da bo kar tako šlo? Ne tolaži se s tem! Poglej poklicne učitelje, koliko časa študirajo vzgojeslovje (to je kako treba otroke vzgajati), pa še mnogi vendarle nimajo uspehov. In pri Tebi, misliš, da bo šlo kar tako? Mnogi so se že tolažili na ta način, a pozneje, ko so otroci dorasli, so občutili tudi posledice!

Prijatelj, Ti ne smeš delati tako! Ako hočeš, da bodo Tvoji otroci kdaj srečni, dušno in telesno, ako hočeš uživati srečo z njimi, moraš otroke dobro, krščansko vzgojiti. Dobra krščanska vzgoja je prvi pogoj, da bo Tvoja družina srečna! In tega si Ti želiš. Zato pa pojdi in se pripravi. Ko boš spoznal sam, kaj je prava vzgoja, šele takrat boš sposoben dajati dobro vzgojo otrokom, sicer gotovo ne; saj veš, da tega, česar sam nimaš, tudi drugemu dati ne moreš.

Pokazal sem Ti na kratko velik pomen domače vzgoje! Rekel sem Ti, da je usoda otrok odvisna v prvi vrsti od vzgoje, ki jo otroci dobe od svojih staršev! In ker Ti zares želiš srečo sebi in svoji družini sploh, zato Ti pravim še enkrat: pripravi se, mladost je čas za to; priliko za to Ti pa nudijo katoliška prosvetna društva.

Pozdravljen!

Tone.

Slivnica pri Mariboru. Tudi pri nas se živahno giblje; naš fantovski krožek prosvetnega društva ima redne sestanke ob nedeljah po večernicah. Tudi smo zelo pridno sodelovali pri prodajanju srečk za tombolo v prid novega Društvenega doma. V nedeljo, dne 24. aprila nas je obiskal urednik dr. Fran Vatovec iz Maribora, ki je imel poučno in zanimivo predavanje. Zahvalil se mu je za izvajanja vrli naš slivniški kaplan Jožef Luževič. Tudi za tekme se živahno pripravljamo. — Tone.

Fant in strokovna izobrazba. Zdi se mi, da težki časi gospodarske preizkušnje, v kateri živimo, vplivajo tudi na strokovno izobrazbo kmetskega naraščaja dokaj neugodno. Starši ne zmagujejo več šolnine za svoje sinove, javni prispevki pa so dozdevno radi skrčenih proračunov banovin in sreskih kmetijskih odborov tudi zelo pičili in zato neizdatni. Šolnina na kmetijskih šolah pa se je na splošno začudenje od dva do dva in pol krat povišala. To so nekatere direktne ovire, ki našega ukaželjnega kmetskega fanta težijo. Spričo teh razmer si tudi oni, ki sicer res tudi uvidevajo, da je njihov spas edino v predpogoju zadostne strokovne izobrazbe — žal ne morejo pomagati. Vse te težkoče, posebno pa še ker se danes pridelki zelo težko in v marsikaterem slučaju pod produkcijskimi stroški vnovčijo, spravljajo naše gospodarje čisto v malodušnost, češ, kaj mi pomaga strokovna izobrazba, če pa pridelkov ne morem vnovčiti. Res je trenutno težko govoriti o kakem gospodarskem napredku, o rentabilnosti gospodarjenja itd., a če pomislimo, da nam nalagajo sodobni, razvijeni konsumenti velike zahteve glede kvalitete blaga, pač ne kaže biti konservativen, marveč je tudi naša naloga se čimbolj prilagoditi in upoštevati duh časa. Vse to pa brez izobrazbe ne gre in tudi nikakor ne more iti. Gotovo grešimo danes največkrat na tem, da si preveč prisvajamo gospodarsko konjukturo, ki je žal izginila. Ne moremo se vživeti v nov položaj, v nove razmere. Pogubonosno je to še vsebolj, ker je postalo

razmerje med rentabilnostjo in izgubo gospodarjenja tako zelo ozko. Pot navzdol je danes tako kratka in strma kot še gotovo nikdar poprej. Kaj nas naj to uči? Predvsem, da ohranimo mirne živce, mirno kri in vzamemo v roke tisti inštrument, ki mu pravimo svinčnik ter začnemo s tržnimi in gospodarskimi proračuni (kalkulacijami). Potrebna je danes velika dalekovidnost in opreznost pri vseh ukrepih, zato upravičeno trdimo, da človek, pa naj bo še tak modrijan, ni nikdar dovolj izobražen. Izkušnja je sicer zelo dobra, a obenem tudi zelo draga šola; da se pa v kolikor mogoče lahko obvarujemo pred nepotrebnimi izgubami pri kakem podjetju, je potrebno predvsem za nas fante, da svojo mladost do dobra izrabimo za pridobivanje vsestranskega strokovnega znanja. Kmetijski fant bi moral biti kakor volk na strokovno čtivo, na strokovno izobrazbo sploh. Naše društvene knjižnice bi morale polagati veliko pažnjo tudi na to, da bi razpolagale z dovoljnim številom različnih gospodarskih knjig. Tudi strokovni časopisi bi ne smeli manjkati v čitalnicah. Kako pa se naj mi fantje, organizirani v naših fantovskih odsekih, pripravljamo, spopolnjujemo za bodoče gospodarje, bodoče pionirje? Priložnosti za to imam dovolj, če pomislimo na naše sestanke, gradiva pa tudi, samo treba je malo korajže, malo predpriprave pa bi se vrstili po dnevnih rednih sestankih tudi strokovni govori in pomenki. — Omenjam iz gradiva tudi samo 10. in 11. zvezek Prosvetne knjižnice, v katerem nakratko razlaga g. ing. P. Simonič kmetijsko knjigovodstvo. Čeprav je snov strokovno podana v bolj skrženi obliki, je vendar še dovolj razumljiva, če že ne povsem popolna. Mogli bi si ob njej na sestankih pridobiti potrebnega znanja, kar je za navadne, pa tudi večje kmetijske obrate, oziroma njih knjigovodstvo potrebno. Osnovna resnica je, da bi si naši gospodarji, če bi vodili pravilno knjigovodstvo, glede pomanjkljivosti in prednosti svojega gospodarstva bili vsak čas na jasnem, znali gospodarski voz obrniti v pravem času v ono smer, da ne zabrede v močvirje. Prav gotovo bi bilo med nami več varčnosti, več preudarnosti in več blagostanja. Vrline dobro urejenega knjigovodstva so res tako velike, da bi pač ne smelo biti fanta, ki bi ga ne obvladal in zares bil tudi toliko požrtvovalen in ga vodil. Kako važnost polagajo na moderno knjigovodstvo v kmetijsko naprednih državah, nam kaže dejstvo, da se na primer v Avstriji vršijo posebni tečaji v ta namen za mlade gospodarje in fante kot bodoče gospodarje. Nekaj sličnega bi bilo tudi pri nas želeli! Torej fantje širom lepe Slovenije, zavedajmo se, da vodi pot do boljše in lepše bodočnosti poleg naših večnoveljskih idej tudi po zadostni strokovni izobrazbi. — Ivan Kren, Svečina.

Prosvetno-sportni tečaj pri Sv. Križu v Rogaški Slatini. Ne bi pričakoval, da je med fanti šmarsko-rogaškega okraja toliko zanimanja za našo fantovsko organizacijo in za prosvetno delo. Čez 50 fantov, ki so zastopali župnije: Sv. Križ, Rogatec, Sv. Peter na Medvedovem selu, Zibika, Stoperce, Kostivnica, Sv. Ema in Sv. Florjan pri Rogatcu se je dne 17. aprila zbralo na tečaju. Vsa čast zavednim fantom! Čeprav se je tečaj vršil do 5. ure popoldne, so vztrajali vsi do zadnjega ter pozorno sledili predavatelju Geratiču, ki je razlagal papeževo okrožnico »O obnovi socialnega reda po evangelijskih načelih«, o poslovanju in o ciljih fantovskih odsekov. Jože Smerdel je predaval o sportu ter s tečajniki praktično obdelal vso sportno tekmovalno tvarino. Opazilo se je, da je med fanti veliko zanimanje za sportno udejstvovanje. Upati je, da bo tečaj dosegel svoj namen, da se bo v vsaki fari ustanovil fantovski odsek, da se fantje pri Sv. Križu ne bodo več pritoževali, češ, nimamo tekmecev. — er—.

Iz vrst kamniških fantov. Ker se že dolgo ni nobeden oglasil v »Našem Domu«, bi gotovo marsikateri čitatelj tega našega glasila mislil, da že spimo spanje pravičnega. Pa bi se s tem bridko vrezali, kajti mi se pripravljamo s polno paro na tekme, ki bodo pa baje letos zelo hude. Odsek prireja od svojega početka redne tedenske sestanke in razna predavanja. Udejstvuje se tudi na odru, saj smo že to sezono uprizorili kar tri igre, in to s prav dobrim uspehom. Tudi 60 letnico dr. Korošca smo proslavili prav imenitno, in sicer s petjem, deklaracijami in slavnostnim govorom, katerega je imel preč. g. župnik. Dvorana je bila polna občinstva, ki je napeto sledilo govornikovi besedi. Kakšne načrte pa ima odsek za bodočnost? Skoro iste ko doslej; samo sedaj si bomo skušali pridobiti sosedno Bresternico, in ko enkrat to zavzamemo, pa še naskok na Sv. Križ, ker

je še tudi neobdelana celina. Udeležili se bomo tudi skupnega izleta na Pohorje. Skrbeli bomo tudi za to, da bo zorila po vsem Pohorju in na vse kraje naša lepa slovenska pesem »Preljubo veselje, oj kje si doma, povej, kje stanuješ moj ljubček srca...«, in naznanjala svetu, da smo še vedno ponosni in zavedni sinovi slovenskega ljudstva. Torej v čim večjem številu se udeležimo izleta, kar je tem boljše za nas. Ko—kan, Kamnica pri Mariboru

Polzela. Mnogo dopisov in poročil o delovanju naših organizacij prinaša »Naš Dom«. Le iz našega kota ni nobene glasne. Pa sva se okorajžila midva, skor najmlajša, in sklenila, da napiševa poročilo o delovanju našega društva, predvsem pa fantovskega odseka, ki si sicer počasi, pa zato gotovo utira pot med naše fante. Po lanskem fantovskem taboru smo se resno poprijeli dela, imeli nekaj sestankov in ker smo povečini kmetijski fantje, tudi redno obiskovali šesttedenski kmetijski tečaj, ki ga je priredilo Prosvetno društvo. Na praznik sv. Jožefa smo uprizorili igro »Egiptovski Jožef«, ki je prav dobro uspela. V verskem pogledu je pa krona našega dela v tem, da smo vsi člani fantovskega odseka pri apostolstvu mož in fantov, kjer prejmemo vsak mesec svete zakramente. — Ni nas veliko število, si skoraj ne upamo povedati, tako okrog dvajset nas je, veste, radi deklet, ki jih je baje že blizu sto. Pri dekliških sestankih jih kar mrgoli in če bo šlo tako naprej, bomo fantje kmalu potisnjeni v kot. To pa nikdar! Toliko kot deklet, še več nas mora biti. Fantje vkup! Za našo čast gre! Prosvetni dom je za vse odprt, nudi vsakemu, ki pride, poštenega razvedrila in mnogo umske izobrazbe. Tudi midva nisva bila od začetka navdušena, a sedaj nama je postal potreben kakor vsakdanji kruh. Brez doma in katoliške organizacije ni mladega življenja. Zato pa kličeva vsem poštenim krščanskim fantom: **Pridružite se našim vrstam in postanite bojevniki za naš katoliški fantovski pokret. Bog živil** Matevž in Albert.

Sv. Frančišek v Sav. dol. Koristno je, da se v »Našem Domu« fantje pomenkujemo tudi o gospodarskih zadevah. Kakor je prav in lepo, da z veseljem delujemo v naših prosvetnih organizacijah, ravnotako in še bolj je potrebno, da se poučujemo o različnih izboljšavah našega kmetijskega gospodarstva. Iz tega razloga je naše prosvetno društvo dalo pobudo, da se je pri nas v letošnji zimski dobi vršil splošen gospodarski tečaj. Skozi 11 nedeljskih dopoldnevov so se vršila zanimiva predavanja iz različnih panog kmetijstva, ki jih je imelo sedem predavateljev. Največ zanimanja so zbudila temeljita predavanja g. sreskega ekonoma Novaka o sadjarstvu. Ravno v tej panogi smo bili pouka nujno potrebni, kajti v umni sadjereji smo žal pri nas — ako izvzamemo par posameznikov — še precej daleč zadaj. To je deloma opravičljivo, ker je bila vsa naša pozornost prejšnja leta obrnjena predvsem na dohodek iz gozdov. Odkar pa je zastoj v lesni trgovini ter močno padanje cen lesa povzročilo lesno krizo, so začeli mnogi bolj razmišljati, kje in kako bi se dal vjeti kakšen zaslužek. Umno ter skrbno negovanje sadnega drevja bo lahko marsikateremu s časom prineslo lepe denarce. Udeležba je bila proti pričakovanju prav dobra; saj je skoro vsakokrat bilo nad 100 poslušalcev, večina fantov in mlajših gospodarjev, a tudi starejši možje in žene so prihajali. Par udeležencev je bilo še iz sosednjih župnij. Lahko rečemo da je tečaj dal mnogo pobude in veselja do kmetijskega dela, kar je v svojem govoru posebno poudarjal g. župnik Vogrinec. Hvaležni moramo biti gg. predavateljem, posebej še g. ekonomu Novaku, za njihov trud. Bomo pa še drugič kaj podobnega priredili, ker tudi nam kmetom velja krasno navodilo škofa Slomška: Le bistrimo si glave, ne dremajmo zaspani! — F. J.

Slovensko dekle

Kako naj skrbimo za bolnike. Za vsako gospodinjno, mater in dekle je važna oskrba bolnika. Zato podajamo glede tega dekletom sledeča jedrnata navodila: Zdravje v rodni ni je velik del premoženja; bolezen pomeni tudi v narodno gospodarskem oziru občutno izgubo, ker povzroča stroške

in jemlje delavne moči, članom družine pa kali srečo. Vsako javno zdravstveno delo naj bi imelo svoj začetek v družini, in zato je pouk o zdravstvu gospodinjam in materam nujno potreben. Vedeti bi morale vsaj v glavnih potezah, kako se je mogoče obvarovati marsikaterih nevarnih bolezni, kako bolnikom streči in o priliki nezgod za prvo silo pomagati. Zavedati bi se morale, kolikega pomena in važnosti je za ohranitev zdravja redna in tečna, a preprosta hrana, snažno in zračno stanovanje, primerna obleka in zadosten počitek. Nasprotno pa, kako škodljive so marsikateri razvadi, pretiravanje in nezmernost v uživanju jedi in pijače. Otresejo se naj predsodkov, katerih je zlasti v zdravstvenih ozirih še vse polno med nami, na primer nekateri ljudje še sedaj ne morejo verjeti v nalezljivost kužnih bolezni, češ, da ostane marsikateri človek zdrav kljub vsej priložnosti okuženja. To dejstvo je sicer istinito, ali ne dokazuje pa drugega nego da ima telo nekaterih ljudi prirojene lastnosti, ki ne pustijo bakterijam, da bi se mogle v njem uspešno razvijati. Poleg raznovrstnih nalezljivih bolezni so zelo razširjene še nekatere druge zelo opasne bolezni, kojih povzročitelji so do sedaj še neznani. To so razne otekline in izrastki, med katere prištevamo tudi raka. Zato naj se tudi na tem mestu ne prezre varnostni opomin, da ni nikdar s čakanjem zanemarjati kakih oteklin ali obotavljajočih se prištev, ki se počasi razvijajo, naposled pa lahko s smrtjo končajo. Zato naj bo vedno pravočasno vprašan zdravnik za svet. Tako vidimo, da je vrsta nezgod, ki nam strežejo po zdravju in življenju, dolga; najneznatnejše orodje postane lahko smrtno nevarno. Toda do gotove meje se nezgod lahko obvarujemo, in sicer s potrebno previdnostjo in pazljivostjo. Gospodinjam je torej odločena velika naloga v boju za preprečevanju raznih nalezljivih bolezni. Za pouk dovzetna, izobražena in požrtvovalna žena bo v krogu svoje družine lahko mnogo storila tudi za omejitev marsikaterih bolezni. Bolniška strežnica, bidisi ona po poklicu, ali domača gospodinja, bodi desna roka zdravnikova. Vse njegove odredbe naj točno izvršuje; kajti od nje je v prvi vrsti zahtevati zaupanje v zdravniško pomoč. Zaupanje v zdravnika pa bo tem večje in lažje, čim bolj se bo mogla strežnica dejansko vglobiti v resni položaj bolezni. Zlasti pri infekcijskih boleznih se bodo pokazali lepi uspehi, ako se bo strežnica zavedala bistva okuženja ter strogo izvrševala zdravnikove predpise in jih ne smatrala za nepotrebno sitnost. V odsotnosti zdravnika ima strežnica dolžnost bolnika mirno in neprisiljeno opazovati, ter vse, kar na bolniku posebnega opazi, zdravniku sporočiti. Dobro je tudi, če razume meriti telesno temperaturo in šteti udarce žile. K lastnostim dobre strežnice spada pred vsem hladnokrvnost v vseh ozirih; ako se bolezen še tako na slabo obrne, ne sme bolniku kazati strahu, žalosti ali obupa. Biti mora bolniku ne samo strežnica, ampak tudi tolažnica. Nadalje je potrebna tudi telesna sposobnost; slabe, bolehnose osebe naj se preskrbe s kako drugo pripravno pomočnico, ker bi sicer vsled napora, ki mu niso kos, same lahko obbolele, in v hiši bi imeli dva bolnika namesto enega. Naposled mora strežnica imeti tudi mnogo potrpežljivosti in se znati zatajevati. Bolniku, ki je nadležen, siten ali celo osoren proti njej, ne sme zameriti, pač pa je upravičena izlepa, a odločno zahtevati, da ne nasprotuje predpisanim odredbam. Posebno pozornost je obračati na bolnike, ki se jim je omračil um; ne smemo jih puščati same, niti naj ne bo v obližju kako nevarno orodje. Vedeti je treba, da se tudi duševno zdravim pri hudo vročici zmede, in ti lahko store kaj žalega. V razgovoru nikoli ne omenjaj ničesar, kar bi bolnika žalostilo, ali mu jemalo pogum. Težko je sicer v bridkih trenutkih bližajoče se smrti pomagati vse, toda le v zatajevanju se pokaže moč ljubezni in junaški pogum prave bolniške strežnice in pomočnice sploh.

Slov. Bistrica. Naš dekliški krožek, katerega smo ustanovile pred kratkim, marljivo deluje. Imamo večkrat sestanke, vsak mesec gotovo enega, če prilika nasene, tudi več. Ko bi, g. urednik, videli naše sestanke, gotovo bi rekli: »lušno je tam, kjer so tako vesela dekleta«. Na sestankih nastopajo članice same, celo govorčke si same sestavijo, česar se še marsikateri fant ne podstopi. Seveda ne mislimo tu na naše domače fante iz fantovskega odseka, ampak na druge, kateri niso tako dovzetni za delo v naših prosvetnih organizacijah. Na sporedu sestanka so vsakokrat tudi deklamacije. Predsednica nam na vsakem sestanku

razdeli snov za prihodnji sestanek, tako da nismo nikoli v zadregi. Seveda nam priskoči na pomoč tudi g. kaplan, ki se zelo trudi za naše mladinske organizacije. Da na sestankih tudi pojemo, tega menda ni treba še posebej naglašati. Res, veselo je v naših vrstah, upamo, da bo to veselo razpoloženje tudi vedno ostalo. Samo en prošnjo imamo. Pogrešamo namreč v Mariboru dekliškega vodstva ali podzveze, kakor jo imajo fantje. Navezane smo samo na svojo moč. Nimamo nikogar, ki bi včasih prišel k nam in nam dal pobude za nadaljnje delo. Same okrožnice ne bodo za legle mnogo, treba je več osebnega stika, to bi pa lahko vršila dekliška podzveza v Mariboru, ko bi jo seveda imeli. Ali res nimate v Mariboru nič za dekliško organizacijo dovzetnih deklet, ki bi se postavile na čelo našemu dekliškemu gibanju? Maribor, zgani se! —a.

Šoštanj. Zadnje poročilo naše dekliške zveze je pa šoštanjske fante malo v oči zbodlo, da so se tako hitro oglašili. No pa saj jim ne zamerimo, se pač vidi, kako radi pokukajo izpod lipe v naše dekliške gredice. Značajnost in marljivost pri delu nam bodeta še tudi za naprej zvesti vodnici. Zavest, da se borimo za nekaj vzvišenega, nas spremlja vedno in budi pogum tudi takrat, kadar iz enega ali drugega kota kdo napada. Gledamo na vse to z višjega stališča. Blagor cele župnije nam mora biti vedno pred očmi. Bog živi! Predsednica.

Katoliška prosveta

Slomškovi dnevi v Mariboru. Letos mine 70 let, odkar je zatisnil oči škof Martin Slomšek. Ker je umrl v duhu svetosti, zato si moramo prizadevati, da dobimo Slovenci svojega narodnega svetnika Slomška, kakor imajo Čehi sv. Václava. Da bi se smisel za to gibanje poživljal, zato se bodo letos vršili 14. in 15. avgusta v Mariboru takozvani Slomškovi dnevi. 14. avgusta popoldan se bodo zbrali v Mariboru prosvetni delavci, da poglobijo svoje prosvetno delo v smislu Slomškovih načel. Začrtali bodo vsemu našemu kulturnemu udejstvovanju novo smer. Zato se tega zborovanja morajo udeležiti vsi voditelji tako prosvetnih društev, fantovskih krožkov, fantovske zveze in dekliške zveze. Na zborovanjih se bo razpravljalo v modernih pripomočkih za širjenje prosvete med ljudskimi masami, to je o katoliškem tisku, filmu in radiu, o petju in ljudski igri. Zvečer ob 8. uri pa je na programu slavnostna akademija, posvečena škofu Martinu Slomšku. Dne 15. avgusta bo ob 9. uri slavnostni spreved z društvenimi zastavami, godbami in narodnimi nošami skozi mesto na Slomškov grob, kjer se bo vršila slovesna sveta maša in kjer bo tudi slavnostni govor. Popoldne ob 3. uri bo na semeniškem dvorišču koncert pevskih zborov, zlasti štajerskih, ki so včlanjeni v Pevski zvezi.

po duhu bratje vse povsod

Zveza katoliške mladine v Italiji ima dvojno nalogo: versko vzgojo in širjenje katoliškega mladinskega tiska. Vsako društvo ima svojega duhovnega voditelja, da se ta cilj more čim lepše doseči.

Dan hrvatske katoliške mladine se je v nedeljo, dne 8., oziroma 15. maja proslavil na zelo svečan način po vseh večjih hrvatskih mestih. Zjutraj je katoliška mladina pristopila skupno k mizi Gospodovi, proslava izven cerkve pa je obsegala akademije, zборе in druge prireditve katoliške mladine. Dan katoliške hrvatske mladine je organiziralo veliko križarsko bratstvo z Zagrebu. Kakor znano je hrvatska katoliška mladina organizirana v mladinskih društvih, ki se imenujejo križarska bratstva.

Dobre knjige

Zima med gozdovi je naslov krasni povesti znanega odličnega nemškega pisatelja Pavla Kellerja, ki jo je prevedel naš marljivi pisatelj in kulturni delavec dr. Ivan Dornik. Prevod je izredno dober in sočen. Založila je knjigo Cirilova tiskarna v Mariboru ter jo zelo okusno opremila.

Ljudske knjižnice 45. zvezek izšel! Pred nedavnim je izšel omenjeni zvezek Ljudske knjižnice, ki prinaša Franca Kremžarja prevod znamenitega dela »Kitajčeva papiga« (Earl Derr Biggers). Izdaja to knjižnico kakor znano Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani v znani velikopotezni akciji. Knjiga obsega 195 strani; jo toplo priporočamo!

Povest dveh src bi mogli nazvati roman odličnega češkega katoliškega pisatelja Jaroslava Durycha »Marjetica«. Usoda dveh zvestih si človeških src. To je drugi letošnji zvezek leposlovne knjižnice.

Za šalo in za res

Domino.
K. F. R.

Milan	Zoran							
<table><tr><td>• •</td><td></td></tr></table>	• •		<table><tr><td>•</td><td></td></tr></table>	•				
• •								
•								
Nikolaj	Pavel	Ignac						
<table><tr><td>•</td><td></td></tr></table>	•		<table><tr><td>• •</td><td>• •</td></tr></table>	• •	• •	<table><tr><td>•</td><td>•</td></tr></table>	•	•
•								
• •	• •							
•	•							
Mirko	Zvonimir	Adalbert						
<table><tr><td>• • •</td><td>• •</td></tr></table>	• • •	• •	<table><tr><td>• •</td><td></td></tr></table>	• •		<table><tr><td>• • •</td><td>• •</td></tr></table>	• • •	• •
• • •	• •							
• •								
• • •	• •							

Odkod so ti ugankarji?

Posetnica.
ran.

S. D. Cenik,
Sarajevo.

Kaj je ta mož?

Posetnica.
Melajnski.

Simon Šorli
l = e
r = s
Sp. Loka.

Kaj je mož po poklicu?

Skrivnosten napis.
V. Planinšek.

Akt — arp — ane — bon — evo — pen — avend — Ia —
atar — vab — orgo — sna — dni — čon — atrp — do. —

Uganke.

1. Kovač ima šest hčera in vsaka njegovih hčera ima po enega brata. Koliko otrok ima kovač?

2. Kaj se suče vse okoli ene same osebe?

3. Katere zobe dobi človek najpozneje?

Rešitev je poslati do 15. julija. Dva, ki bosta izžrebana, dobita vsak po eno krasno knjigo »Dom«, oziroma »Zima med gozdovi«.

Rešitev ugank v 5. številki »Našega Doma«.

Račun: Bog je resnica.

Crkavnica: Kar lahko danes storiš, ne odlagaj na jutri.

Skrivnosten napis: Skrbi zase, ljubi brata, dvigni ga, odpri mu vrata in sodnik naj bo srce.

Sestavnica: Zvezda mila je migljala in naš rod vodila je, lepše nam ta zvezda zala nego vse svetila je.

Uganki: 1. Najmlajši osel je najmodrejši. 2. Tiskarna potrebuje, da natisne »Naš Dom« šest črk.

Ugankarjem: Vsem, ki so prispevali za moj ugankarski kotiček najlepša hvala. Vse, kar je uporabljivo, pride počasi na vrsto. Vsi, ki pošiljajo uganke, naj k vsaki uganki poleg rešitve priložijo tudi ključ za rešitev. — Slavko Žličar iz Ponikve, vrl ugankar pošilja vsem ugankarjem ob odhodu v vojaško službo pristrčne pozdrave. Piše mi, da bo ostal zvest »Našemu Domu« in ugankarskemu kotičku tudi pri vojakihi. Tudi mi mu kličemo pristrčni Bog živi! — Vladko, Sv. Anton: Le pošlji, če bo zakaj, bo enkrat zagledalo beli dan. Ali mi tako malo zaupaš? — France iz Središča: Se priporočam. Mnogo uspeha na novem mestu! — Joško, Banovci: Nagrado dobite, le brez skrbi! — Nace, Sv. Anton: Hvala za poslano. Nekateri se mi zdijo nekoliko pretežke, zlasti »Vabilo«, bojim se, da bi radi tega nekaterim ugankarjem padlo srce v hlače. Sicer pa pride že na vrsto. Na svidenje!

Prav so rešili: Slavko Žličar, Ponikva ob juž. žel.; Lovro Jan, dijak, dijaško semenišče; Završnik Izidor, dijak, dijaško semenišče; Leskovar Ludvik, dijak, dijaško semenišče; Zagradišnik Franc, dijak, dijaško semenišče; Kranjc Ivan, dijak, Maribor; Povše Viktor, Orlavas, p. Braslovče; Paluc Jože, Brengova, p. Sv. Anton v Slov. goricah; Obrat Franjo, Studenci pri Mariboru; Horvat Joško, Župetinci, p. Sv. Anton v Slov. goricah; Črnec Franjo, dijak, Maribor; France iz Središča; Kladenšek Jernej, Zadobrava, p. Celje; Avguštin in Micika Brumen, Šalovci, p. Središče ob Dravi; Titl Julij, Sv. Venčesl, p. Slov. Bistrica; Vladko in Stanko Mohorič, Sv. Anton v Slov. goricah; Cencelj Ela, Tremerje; Zupanc Joško Migojnica, p. Griže pri Celju; Čeh Nace, Cogetinci, p. Sv. Anton v Slov. goricah; Turjak Milan, dijak, Rače, p. Fram; Škrjanc Tončka, Podgradje pri Ljutomeru; Novak Joško, Banovci, p. Križevci pri Ljutomeru; Soko Franjo, Sv. Anton v Slov. goricah. — Izžrebana sta bila: Zagradišnik Franc, dijak, dijaško semenišče, Maribor; Vladko in Stanko Mohorič, Sv. Anton v Slov. goricah.

Perzijske pripovedke.

Človek in lev. Človek in lev sta videla v neki hiši svojo podobo. Človek je rekel levu: »Vidiš tu moč človekovo, kateri si je ukrotil leva?« — Lev pa je menil: »To podobo je naslikal človek; če bi jo lev naslikal, bi bila podoba vsa drugačna.«

Previdni slepec. Slepec je šel v temni noči z lučjo v roki in z vrčem na rami na trg. Nekdo ga je vprašal: »Bedak, za čigar oči sta noč in dan enaka, kaj ti koristi svetilka?« — Slepec se je smehljaj in je odgovoril: »To svetilko nosim zato, da mi ti v temni noči ne razbiješ vrča.«

UREDNIKOVA POŠTA.

Kar je v tej številki še neobjavljenih dopisov, bom objavil v julijski številki. Vse sotrudnike in dopisnike prosim, da mi pošiljajo gradivo najkasneje do 10. vsakega meseca, ker sicer ni mogoče jamčiti za obelodanjenje. Dopisi in vse, kar se tiče uredništva, naj se pošiljajo izključno na naslov uredništvo »Našega Doma«, Maribor, Koroška cesta 5, in ne na naslov »Slovenskega gospodarja«. Za stvari, ki se pošiljajo na kakšen privaten naslov razen urednikov, ne moremo jamčiti. — Urednik.